

Цимбалюк І.О. Формування податкової культури в Україні / І.О. Цимбалюк, Ю.В. Нінічук / Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи. Збірник матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції 25-26 грудня 2015 року м. Одеса. – Одеса: Бондаренко М.О., 2015. – 520 с. – с. 470-471.

Цимбалюк І. О., к.е.н., доцент
кафедри фінансів та оподаткування
Нінічук Ю. В. студентка 6 курсу
інституту економіки та менеджменту

Східноєвропейський національний університет імені Лесі України
м. Луцьк

ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку України особливої актуальності набуває проблема підвищення рівня податкової культури платників податків та податкових органів. Проведення заходів щодо ефективної взаємодії між ними дозволить збільшувати податкові надходження, як основної статті доходів державного бюджету.

Питання формування і розвитку податкової культури висвітлено у працях В. Андрущенко, З. Варналій, В. Кміть, І. Цимбалюк та ін. Однак, наявні в сфері податкової культури проблеми свідать про необхідність подальших досліджень.

Метою дослідження є аналіз формування податкової культури в Україні та її складових частин в умові євроінтеграції податкової системи України.

Формування та розвиток податкової культури є основним напрямком реформування податкової системи України. Податкова культура характеризується умовами реалізації прав та рівнем виконання обов'язків усіх суб'єктів податкових відносин – держави, податкових органів та платників податків. Саме із співпраці та взаємодовіри між усіма учасниками податкових відносин розпочинається формування податкової культури, належний рівень якої дасть можливість проведення дієвих реформ [4, с. 226–227].

Свідченням наявних проблем щодо податкової культури в Україні є назккі позиції нашої держави у світових рейтингах, що відображають сприятливість ведення бізнесу та привабливість податкової системи країни. Зокрема у рейтингу Doing Business 2015 за субіндексом «Сплата податків» Україна займає 108 місце серед 189 країн (таблиця 1).

Таблиця 1

Рейтинг субіндексу податкової системи в Україні та інших країнах світу

Країна	Місце у рейтингу	Платежі (кількість)	Час (кількість годин на рік)	Середньозважена ставка оподаткування, %
Україна	108	5,0	350,0	52,9
Польща	87	18,0	286,0	38,7
Німеччина	68	9,0	218,0	48,8
Білорусія	60	7,0	183,0	52,0
Росія	49	7,0	168,0	48,9
США	47	10,6	175,0	43,8
Грузія	38	5,0	362,0	16,4

Джерело: [2].

Низький рівень податкової культури українських платників податків, зумовлений численними змінами в податковому законодавстві. Велика частина правопорушень у сфері податкових взаємовідносин зумовлена саме непоінформованістю платників податків про зміни в податковому законодавстві, а не з метою ухилення від сплати податків.

До причин здійснення платниками податків правопорушень у податковій сфері, також відносять: низький професіоналізм окремих працівників податкових органів, недовіра суспільства податкових органів, нерозуміння платниками податків деяких положень податкового законодавства, наявність двозначностей і суперечностей між певними нормами податкових законів, низька популяризація добровільної сплати

податків, наявність корупції, проблема соціальної відповідальності бізнесу, оскільки бізнес орієнтований лише на отримання прибутку [3, с. 26].

Варто зазначити, що в Україні все-таки приділяють увагу розвитку податкової культури. Зокрема, у 2014 році для інформування громадськості щодо напрямів і результатів діяльності Державною фіскальною службою було підготовлено і розміщено 555 інформаційних повідомлень, 29 прес-релізів. Також, органами ДФС організовано та проведено майже 16,1 тис. семінарів і практикумів для платників. У друкованих ЗМІ розміщено майже 70,8 тис. матеріалів роз'яснювального характеру [1].

Оцінити результати застосування вищезазначених заходів можна за допомогою аналізу мобілізації коштів органами ДФС. Зокрема, до Державного бюджету України у 2014 році надійшло 336,7 млрд. грн. платежів, що на 16,2 млрд. грн. більше, ніж за 2013 рік [1]. Такі показники росту надходжень хоча і опосередковано, але свідчать про позитивні зміни в податковій культурі платників.

Для того, щоб в Україні існували нові податкові відносини, що базуються на партнерстві податкових органів і платників податків, можна запропонувати такі шляхи підвищення податкової культури:

- пропаганда повної й своєчасної сплати податків;
- проведення за допомогою засобів масової інформації навчальних проєктів із тлумачення чинного податкового законодавства;
- розміщення в пресі інформації з питань податкового законодавства;
- подолання корупції;
- формування податкової свідомості в майбутніх платників податків.

Отже, в умовах євроінтеграції для України дуже важливим є реформування податкової системи. Одним із кроків до цього є підвищення рівня податкової культури, яка досягається шляхом ефективних взаємовідносин платників податків з податковими органами.

Список використаних джерел:

1. Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <http://sfs.gov.ua>.
2. Рейтинг Doing Business [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <http://russian.doingbusiness.org>.
3. Сідорська О. З. Оцінка ефективності взаємовідносин між податковими органами й платниками податків в Україні та напрями підвищення рівня податкової культури / О. З. Сідорська, В. М. Кміть. // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – №9. – С. 20–28.
4. Цимбалюк І. О. Податкова культура, як фактор дієвості податкових реформ / І. О. Цимбалюк // Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: матеріали XVII Міжн. наук.-практ. конф. (29-30 травня 2012 р.) / відп. ред. Л.Г.Ліпич. – Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2012. – С. 225–227.